

ж) *Тръговецъ купи́лъ ошъ фабриканшинъ сукно за 3859,25 грошя: нъ, кашо не могълъ да заплаши веднага пары-шы, шой му дава мѣнишелницѣ, коя-шо да ся плаши слѣдъ 18 мѣсяцы по $\frac{3}{4}\%$ ошъ 100 въ мѣсяцъ. Каква сума трѣбва да ся забѣлѣжи въ мѣнишелницѣ-шѣ?*

Мѣнителнична-та сума трѣбва да състои отъ 3859,25 грошя, кои-то ся искать при купуваніе-то, увеличены съ проценты-ты отъ тоя капиталъ за 18 мѣсяцы.

Понеже $\frac{3}{4}\%$ показвать проценты-ты отъ 100 въ единъ мѣсяцъ, то $\frac{3}{4} \times 18 = \frac{27}{2} = 13,5$ щѣтъ бѣдѣтъ проценти-ти отъ 100 за 18 мѣсяцы.

А като знаемъ проценты-ты отъ 100 грошя за 18 мѣсяцы, лесно можемъ най проценты-ты и отъ 3859,25 грошя за това врѣмя по съразмѣрность;

$$\begin{array}{rcl} 100 \text{ гр.} & 13,5 \\ 3859,25 & x \end{array}$$

$$100 : 3859,25 = 13,5 : x, \text{ отгдѣ-то}$$

$$x = 520,99875 \text{ безъ малко не } 521 \text{ грошъ.}$$

Тая лихва, приложена при капитала 3859,25, дава суммѣ 4380,25, коя-то трѣбва да ся напише у мѣнителницѣ-тѣ.

з) *Да ся найде, какъвъ капишалъ трѣбва да ся даде подъ лихвъ, ша слѣдъ 8 мѣсяцы, по 5% , да може да ся земѣтъ шыя сѣщи проценши, кои-шо дава капишалъ 750 гр. въ 10 мѣсяцы, по 6% .*

Това пытаніе за проценты ся рѣшява чисто по сло-жно тройно правило:

$$\begin{array}{rcl} 750 \text{ гр., } 10 \text{ мѣс., } 6\% \\ x \text{ ,, } 8 \text{ ,, } 5\% \end{array}$$

Възъ това, тукъ и двѣ-тѣ отношенія сѣ обрѣнѣши; зачто-то, колко-то е по-късо врѣмя-то и колко-то е по-малка процентна-та такса, толкова повече капиталъ трѣбва за да ся добыжѣтъ тыя сѣщи проценти. А спорядъ това, за рѣшеніе-то трѣбва да ся съставять двѣ съразмѣрности:

$$\begin{array}{l} 8 : 10 = 750 : x' \\ 5 : 6 = x' : x \end{array} \left\{ \begin{array}{l} \text{и да ся прѣ-} \\ \text{умножѣтъ} \end{array} \right.$$

$$40 : 60 = 750 : x; \text{ отгдѣ-то}$$

Исканый капиталъ ще е = 1125 грошя.